

Alacri animal.

Non terre tur ab igne.

Quomodo Simias capiatur.

An noui & veteris orbis Pantherae conueniant.

Rodulphus Secundus Imperator pulcherrimas aluit Tigres.

Poffe Tigres dici, et non adeo in maculis veterum descriptione conueniant.

Difcrepancia inter Pantheras nostras & Americanas.

Animal est valde inquietum complexionis calidioris. Vifu ac facie sua alacritatem summam; quod in Tigre omnino est contrarium; semper spirat. Magis ipsi sanguis placet, quam carnes, quo sustentatur. Ab igne non terretur. Plerumque in spissis arborum ramis dimoratur; dormitque, in quibus etiam a venatoribus quaeritur ac capitur: & non raro cum famis ipsam stimulat, si in alijs arboribus *Simias* aut *Cercopithecos* conspexerit, se mortuae similem in ramis hifce supinam componit, extensis omnibus leniter pedibus. Tum *Simia* illa, prout curiosum est animalium genus, ex vna in alteram saliendo arborem, suisque indulgendo gesticulationibus, vbi periculosa sua ignorantia Pantherae viciniore facta fuerint, olfaciunt eam; & an spiritum trahat; exquirunt, quam si mortuam iudicant, iam metus omnis expertes corpori ipsius insiliunt & insultant. Haec autem occasionem, famem suam abigendi, tam praesentem naeta ex inopinato veluti expergefacta, vnguibus suis modo hanc, modo illam *Simiam* corripuens & dentibus dilanians, ex arbore in terram praecipites dat, descendit, viciniorem lacerat, quod vult vorat, reliquias vero vel focis vel filijs affert. Et ita stolidi *Simiarum* curiositas Pantherarum fami succurrit; ac nutrimentum optimum praebet. Summa, Panthera est animal altatum, velox, formosum & in illis regionibus ceu specialissimum quid aestimatum. Haec est F. Gregorij nostri accurata non minus, quam vera relatioe.

Commodum hic primo indagare fuerit, conueniantne noui orbis cum veteris mundi Pantheris? Et quidem quod dictum est, Pantheram Tigri admodum similem esse, non abs re est, cum etiam in plerisque nostra haec ambo animalia concordent, excepta macularum figura, quae in Tigribus virgata, in Pantheris orbiculata ab Antiquis describitur. Quamuis vt semel, quod res est, dicam, hodieque verae Tigres ex nostro orbe allatae in Aula Augustiss. *Rodulphi* secundi Caesaris semper inuictissimi (quo seculi spatio nec curiosior, nec rerum naturalium intelligentior Princeps vixit) visae fuerint, quae magnitudine Leonem superarunt, pulchritudine Pauenem adaequarunt, suo nempe in genere quadrupedum eminentes. Tales non dubito, quin Serenissima & Florentissima *Medicæ* Domus saepe etiam aluerit, vt vt fiat, saepe vt Pantheras minores Tigribus, harum nomine vulgus honestet. Nec refert multum, si oculorum potius circuli, quam virgarum segmenta in his etiam nostris videantur; nec color vsquequaque cum antiquis congruat. In Canum etenim, Lynceum vulgo dictarum, Equorum & Leonum, quae non varietas coloris & macularum pro regionum diuersitate quotidie a nobis conspicitur? Reuerunt autem mihi, qui ante hos triginta annos *Rodulphi* Imperatoris Tigres viderunt, quouis Leone illas maiores, insigni capitis magnitudine, pilis mundissimis, orbiculis ex fuluo nigricantibus ac pulcherrimis ornatas fuisse.

Est & haec inter nostras & Americanas Pantheras discrepantia: quod Antiquorum Tigris, vt perhibent scriptores, pulchritudine sua hoc inter quadrupedes existat, quod Pavo est inter volucres. Atqui Americana Panthera Tigrem suam colorum venustate longè superat; quamuis vtrumque animal speciosissima sit pelle praeditum. Veterum certe Pantherarum pelles non illa amoenitate placent, cum dicat Aristoteles Chamæleonem habere pellem pallidam nigris

gris distinctam maculis vt *Pardalis* hoc est Pardus vt Gaza vertit, Pardus autem & Panthera Plinio idem sunt animal, sexu solo distincta. Et hunc quoque ab Aristotele dictum colorem in Pantheris nostris reperimus, minoribus nempe illis animalibus, quam sint verae Tigrides, quae certè & pilo, colore, figura, statura, decorem longè praefereunt Pantheris nobiliorem.

Qua de capite, oculis, collo, cruribus, ac caeteris membris maiorem ad reliquum corpus proportionem habentibus, in enarrata iam historia scripta sunt, inutiles planè repetitione porro recensere haud opus est. Operæpretium inferere, vt ex vtraque genuina descriptione, æquus Lector conuenientiam & differentiam inter vtriusque orbis Pantheras animo concipere queat. Sic igitur Aristoteles habet: *Pardalis autem inter ea, quae fortia videntur feminae formae magis est, nisi secundum crura, his autem operatur, & opus aliquod fortitudinis facit. Habet enim faciem paruum, os magnum, oculos paruos albos, concauos ipsosque circumuagantes magis. Frontem longiorem, versus aures rotundam magis quam planam. Collum longum valde & gracile, pectus expers costarum, & longum dorsum. Coxendices & coxas carnosas. Quae vero sunt circa ilia & ventrem, leuia magis. Color autem varius, & totum inarticulatum & incommensuratum est. Forma corporis talis est. In his autem quae circa animam, pusillum est & furax, & in summa dolosum.*

Et haec de Antiquorum Pardale, quae in quibusdam cum nostra Panthera congruunt, in plerisque discrepant. Et vt ea, quae vltimo loco ab Aristotele allata fuerunt, primo dicam; bene hic monet, quod ex insidijs potius quam aperto Marte caetera animalia adoriatur, quod *Aelianus* lib. 2. cap. 23. diligenter annotauit, & eundem ferme decipiendi *Simias* modum, quem in Americana recensuimus, enarrauit. In hoc tamen variat, quod dicat Pantheram non arborem conscendere, sed sub illa in qua *Simias* videt, se abijcere, nec supinam sed pronam. Caeterum etiam remisè tibias porrigere, oculos claudere, spiritu compresso se se ab anhelando continere & vero mortuam videri. Tum *Simias* illas ex audacioribus vnam semel, bis terue, demittere, & ad *Pardalis* examinandum affectum praemittere, oculos mirari clausos, & vbi spiritum nullum perferit tractum vel emissum, iam propius omni leposito metu accedere. Hoc vbi focia in arbore conspiciunt, fiduciam & ipsae colligunt, frequentes ex arboribus decurrunt, saltant, ipsique *Pardalis* ceu hosti suo insultant. At qui tripudium hoc diu non durat, & caro ipsis nimium constat. Nam vbi Panthera, inquit, *Aelianus omnia sustinens, ipsas insultando & illudendo defatigatas intelligit, ex inopinato exilens, earum partem vnguibus lacerat, partem dentibus distrahit atque opimum & apidale ex hostibus prandium sibi abunde comparat, & tanquam Vlysses ancillarum contumelias & procorum, sic diu multumque harum insultationes perpetitur, vt hostes vlcisci queat,*

Atque dum ex *Aeliano* haec ita cum voluptate exciperem, animaduerti Aescopicam illam Vulpeculam apud *Plutarchum* libello *Animi an corporis detiores sint egritudines*. Et altero de *septem Sapientum conuiuio*, non tantopere suam aduersus Pantheram iactare versutiam debuisse. Cum enim coram Iudice ambo

Panthera delineatio ex Aristotele.

Panthera fraudes in capiendis Simijs ex Aeliano.

Aescopica Vulpecula cum Panthera de varietate litigat.

An hoc ani-
mal possit
Leo Ameri-
canus di-
ci.

Atque dum hæc anxie ita peruestigo, alia quædam animo dubitatio incidit: An scilicet *Leonem*, non *Africanum* quidem, sed *Americanum*, hoc ipsum animal appellare liceat? Hic enim ab *Africano* non tam virium fortitudine, quam corporis staturâ plurimum superatur, & *Indis Puma* appellatur. Hunc autem in mei, imò commodi publici gratiam, ita nobis *F. Gregorius* delineavit: *Puma* est *Leonis* species, & in aliquibus à *Leone Africano* rebus differt, quem communiter animalium omnium Regem nominare solemus.

Descriptio
Leonis A-
mericani à
F. Grego-
rio de Bo-
liuar no-
bis conce-
sa.

LEO AME-
RICANVS

Magnitudo
qualis
Canis ma-
ximus.

Color.

Caput.

Crines.

Cauda.

Vngues.

Rapacitas.

Frequens
est in Ame-
rica.

Quomodo
capitur.

Medicamē-
ta ex hoc.

Pellis v-
fus.

Hæc F. Gre-
gorius.

Reperitur *Puma*, seu *Leo Americanus* in omnibus ferme occidentalium *Indiarum* regionibus, exceptis tamen provincijs (quarum non pauca sunt) ubi frigora plurimum dominantur. In illis autem, quæ moderatè frigida sunt, hoc animal minimè deest, & damna nõ exigua inferit. In temperatis itaque locis præcipuè *Pumæ* stabulatur, vel quia à locis mōtuosis calidioribus ad hæc subindè descendit, vel quia deserta & frigidissima fugiit, & in hæc se recipiunt, quod hic non desiderentur valles aliqua, & loca augustiora ac conclusa, ob idque calidiora, in quibus prolem suam commodè procreare valent, & ad quæ hominibus vix vllus accessus patet. Ex his subindè ad terras habitatas se conferunt, & maximum armentis damnum inferunt.

Est huius feræ ea magnitudo, quæ magni *Canis Molossici*, quæ *Mastinum* dicimus, sed crura minus habet eleuata. Color est inter gryseū fuluumque medius. Caput obrinet crassum ad eam ferme figuram, qualem in *Catto Pardo* maximo est cernere. Os magnum, & dentibus firmis, præcipuè quatuor illis caninis bene stipatum: Oculos paruos, ardentis, ac tristes: nasum crassum, naribus bene patulis: amplam frontem, rotundas ac curtas aures, barbam longam, in *Thorace* crines longiores quàm in reliquo sint corpore: superius labrum diuisum aliqua-tenus; in aspectu ferociam habet. Caudam gerit crassam, & æqualiter pilosam: fortes crassiq. tam anteriores quàm posteriores ei sunt pedes, & vnguibus armati fortissimis, acutissimisque.

Vbi *Mulam* forsitan (cuius maximè carnibus afficitur) aut aliud maius animal, siue *Vacca*, seu *Taurus* fuerit, reperit, dorso eius insilit, & vnguibus veluti tot harpagibus, carnibus affixus hæret, donec humi prosterнат, dilaniet aut per medium nonnunquam discepat, & quantum volet, rabidam hinc famem expleat.

Et quandoquidem multò hic *Leo* in *America* communior est, quam *Tigris*; maiorem inde domesticæ pecori noxam inferit. Quare omni adhibita diligentia earum prouinciarum incolæ ipsum occidere conantur. Hic igitur canibus circumvallatus derepente arborem quærît, quam velocissimè scandit, ex qua sclopetis aut sagittis impetitur, vel viuus vel mortuus deturbatur. Potest itidè laqueis vel ferobibus in terra excavatis capi; In multis domibus pinguedo eius adseruatur ad plurima vtilis, ad membra præsertim paralytica. Omnes miri in modò obstructions aperit, & efficaciter relaxat, vti molliens & resoluens medicamentum. Pelle vtuntur incolæ aduersus solis æstum, & sua ex his sedilia exornant. Animal hoc calidæ naturæ est, ac valde vorax, quare suæ vix vnquam fami satisfacit.

In hac verò descriptione licet nonnulla comprehendantur, quæ animali huic pietò vt unque conueniunt; capitjs nempe *Felini*, & aliqua pedum constructio, ac corporis statura; plura tamen sunt in quibus variant. Maculosa scilicet pellis, tot

tot ouatis, rotundisquæ maculis insignita, quæ in *Leone* seu *Puma* non elucet. Nec ferocitas illa hic, siue oculorum, siue dentium, eminet. Quare nec *Americanum Leonem* esse facile sibi quibus persuadere poterit. Hæsi aliquantisper in ea dubitatione, an *Lyncem* seu *Lupum ceruarium* vulgò dictum appellare hoc animal rectius possemus? Vidi enim nonnullas ad viuum exemplar depictas *Lyncem* Icones, iisdem penè coloribus, ac maculis, præditas. Caput in *Lynce* quoque, capiti huius bellæ non multum est dissimile. Auxit suspicionem, quod apud *Quiedum* in *Summario India occidentalis* lego, animal sub nomine *Gatto Cerniero*; vocatur autem à plerisque hodie *Italici* etiam *Lynx Lupo cerniero*. Est igitur nominis aliqua saltem similitudo. Atqui huius nos rei certiores fieri poterimus; vbi ex *Veterum* scriptis genuina *Lyncis* historia præsius fuerit examinata. Quam tamè rem dum aggredior, magnis me iterum tricarum & opinionum difficultatibus inuoluo: cum & nomen & figura *Lyncis* cōtrouersa magis sint; quam vllius alterius maculolarum bestiarum. *Lyncem* quidem non *Itali* modò, sed *Latinè* plerique loquentes *Lupum Ceruarium* (*Germani* verò eim *Luchs* quasi *Luchsam* à *Lynce* deriuantes) appellant. Atqui & *Lyncis* & *Lupi* ceruarij nomen, non idem passim apud scriptores animal designare videtur.

Vt à *Lyncis* nomine auspiciamur, hoc ter apud *Aristot.* quando ex professo de animalibus agit, bis nèpe 2. & semel 3. de *Hist. Anim.* reperio, quod æquè *Latino*, atque *Græco* est, *Lyncis* vocabulo ab *Interprete* exprimitur. Sed quale animal sit, nõ idè elaret, cum de hoc *Aristot.* aliud nihil habeat, quàm quod ex auerso *Vri-nam reddat*, hoc est, non famina solum (omnes enim bestia famina hoc faciunt) sed mas etiam; quod & *Leonem* & *Camelum*, ac *Leporem* assolere idem docet. Secundò, quod auersi *Lynces* cobant, hoc est admotis inter se clunibus, quod itidem *Leones* & *Lepores* facere ait. Et demum quod *Semitalum* habeat. *Talum* enim proprie bifidula habent. *Aristotelis* autoritate, multifida nõ habent, excepta *Lynce*, quæ semitalum habet, & *Leone*, qui anfractuofum possidet & tortuosum; homo minimè habet. Ex quibus omnibus hoc solū colligimus, ex multifidorum genere animalium *Lyncem* esse, hoc est, pedes in digitos diuisos obtinere. Quid autem proprie *Talus* sit, alio in loco exponemus.

Ab *Aristotele* ad *Plinium* nos transferamus, videamusque, si quod certius ab hoc argumentum eruere valeamus. Hic itaque lib. 8. cap. 21. *Lyncas*, inquit, vulgò frequentes, & *Sphinxas* fusco pilo, mammis in pectore geminis, *Ethiopia* generat, multaque alia monstrata similia. Et lib. 28. cap. 8. *Peregrine* sunt *Lynces*, quæ clarissime omnium quadrupedum cernunt. Vngues earum omnes cum corio exuri efficacissime in *Carpatho* *Insula* tradunt. Hoc cinere potò (fortasse legendum, propudia) præputia (alij legunt præputia virorum, eiusdem aspersu feminarum libidines inhiberi. Item pruritus corporum, vrinæ, stillicidia vesicæ. Itaque eam potius terrâ pedibus aggesta obruere traditur. Eadem autem & iugulorū dolori monstratur in remedio. *Haec* *Plinius* de externis. Nunc reuertamur ad nostrum orbem; primum cōmunia animalia in remedio, atq. eximia dicemus.

Ex huius loci vltimis, & principibus prioris verbis, hoc colligo: *Plinio* *Lynce* animal nõ modo non fuisse *Italicum*, sed ne *Europæum* quidem. Quandoquidem supra in *Ethiopia* dixerat generari; nunc alterius quàm nostri orbis (*Europam* puto intelligit) facit, *Africanum* insinuans, minimeque in *Italia* natum.

Cur nostris
hoc animal
non sit Leo.

An possit
Lyncem
esse, alicere:
re.

Res & nomi-
nen Lyn-
cis pluri-
mum con-
trouersa.

De nomi-
ne Lyn-
cis.

Aristotelis
loca.

Plinii loca
de *Lynce*.

Plinio *Lyn-
ces* in *Ae-
thiopia* na-
scuntur.

Quid dicitur
Lynces aut
Indica
De Vrina
Lyncum in
lapide co-
creta.

Quidius etiam 15. Metamorph. Lynces his versibus Indicas facit:
Vista racemifero Lynce dedite India Baccho
Et quibus, ut memorant, quicquid Vestica remisit
Vertitur in lapides, & congelat aere tacto.
Plinius certe, Lyncum humorem, seu vrinam, glaciari in gemmas carbunculis similes, *Lyncurium* vocatas, lib. 8. cap. 38. scripserat, sed qua id in regione aut mundi parte fieret, non addiderat. Hic ipse lib. 317. cap. 2. tabularum de Succini generatione auctores adducens, inter alia haec habet: *Demonstratus Lyncurion id vocat (nempe Succinum) & fieri ex vrina Lyncum bestiarum, e maribus fuluum, & igneum, e feminis languidius atque candidum. Alij dixerunt Langurium, & esse in Italia bestias Langurias. Zenothemis Langas vocat easdem, & circa Padum ijs vitam affirmat, Quod si, ut non nemo autumat, Langae & Languria, cum Lyncibus idem sunt, erunt & in Italia Lynces ex Plinij ijs minus, aliorum tamen, consensu. Huc etiam facit Virgilij locus Ecloga 5. In qua (ut Seruius existimat) Iulij Caesaris mors sub Daphnidis nomine deploratur.*

Ex Virgilio & Commentariis
Lyncibus
aliqua de
Lyncibus.

Daphni, tuum Parnos etiam ingemisse Leones
Interitum, montesque feri, silvaeque loquuntur.
Daphnis & Armenias curru subiungere Tigres
Instituit.
Hoc, ait Seruius, proprie ad Caesarem pertinet, quem constat primum *Sacra Liberi Patris* transtulisse Romam. Et recentior Virgilij Commentator, eodem loco, *Manicellus*: Lynces, inquit, & Tigres curru Bacchi trahunt, ut & Statius scribit. Sed videntur Baccho assignari, teste Probo, ut per earum colorem, in vino, varias esse hominum mentes intelligamus; vel, ut per eas sententia demonstratur, quod quidem potius infinitam, excedant crudelitatem. Ex quo rursum loco colligo Baccho Indis celebri, bestias Indicas Pantheras, Tigres, Lynces sacras fuisse.

alibi dicitur
Lyncibus

Octavam porro his verbis Eclogam incipit:
Pastorum Musam Damonis, & Alphesboen
Immemor herbarum, quos est mirata iuventa
Certantes, quorum stupefactae carmine Lynces
Et mutata suos requierunt flumina cursus.

Ex Virgilio
Lyncibus

Vbi Poeta, ut Seruius explicat, quando non solum iuvencae suavitatem, carminis ductas, ut mansueta animalia a patulis abstinuisse, sed feras admodum etiam, quales Lynces sunt, & sensus expertia, flumina obstupuisse, fingit, vim carminis horum pastorum insinuare voluit. Primo, Aeneidos, etiam Venus Aenae filio & Achari in filiis, Venatricis sub habitu, ignaris,

Ex Virgilio
Lyncibus

Nuda genus, nudoque sinus collecta sistentes
Occurrit, hisque alloquitur verbis:
Hec, inquit iuvenas monstrat, mearum
Kidistis siquam hic errantem forte sororum
Succinetam pbarstram, & maculosa tegmine Lynceis,
Aut spumantis Aphi, cursum clamore praemensa?

Ex Virgilio
Lyncibus

Vbi Seruius iterum: *Lyncus Rex Scythiae fuit, qui misit a Cere, Tripulemum, ut hominibus frumenta monstraret, susceptum hospitio, ut in se gloria tanta migraret, interi-*

Ex Virgilio
Lyncibus

interimere cogitavit; ob quam rem in aeta Ceres eum conuertit in Lyncem feram, varij coloris, ut ipse variae mentis extiterat. Haec fabulosa ut vt sint, aliquam tamen semper veritatis umbram includunt, quam hic signari autumo; & ferum hoc animal, crudele, ac technio plenum esse. Scio *Ascensum* hanc loci huius explanationem, quae minime displicet, adducere, poetam significare voluisse, Plinius & venatrices, pelles plerumque Lyncum, quas interfecissent, ab his detractas trophaei quasi loco circumtulisse; id quod hodieque faciunt illi, quibus

Insidijs cursuque feras agitare volupe est.

Veruntamen, vt peregrinum & exoticum hoc animal esse veterum testimonio credere propemodum cogamur, rarum tamen non adeo fuisse, vt monstri loco haberetur, vel ex Galeno 6. de *Administratione Anatom.* cap. 1. discimus. Suadet is siquidem, si quis se Medicus in exemplo Anatomico exercere velit, vt accipiat Simias, si haec desint, Cynocephalos, & Lynces, aut vno verbo, ea animalia quibus artuum extrema in quinque discreta digitos fuerint. Adductor etiam vt credam, ipsum non raro Galenum Lynces secuisse. Nam 11. de *usu part.* Cap. 2. omnia examinat animalia, quae paruos, magnos, neruosos, imbecilles habent musculos temporales. Vbi Lynces adducit; neque cum Lupis, Leonibus, Canibus, quibus maximi & neruosissimi sunt, sed cum hominibus & Simijs collocat, quae debiles habent & exiles. Quo in loco de Lyncum etiam maxilla inferiore verba facit, atque nullum animal maiorem hanc habere quam hominem, maiorem quam equum & asinum. *Cur autem, inquit, maxima omnino maxilla inferior, Porcis, Asinis, & Equis fuit, minima autem hominibus, Simijs, Cebis, Lyncibus; media vero magnitudine inter utraque animalium aliorum fuit; antea diximus, cum ostenderemus ijs animalibus nihil opus esse; ut prona cibum ore sumerent, quibus autem manus essent, quomodo hominibus, aut velut manus, quomodo Simijs; quibus vero haec non essent, ut Equis; ea & collum maius, ob idque ipsam maxillam etiam habere maiorem.*

Lyncem vt
ex Galeno
discimus,
no potius
esse rari
adeo inue-
tu animal.

Quales
maxillas
Lynces ha-
beant.

Ex quibus Galeni dictis colligo Lyncem ex multifidis esse, quod Aristoteles quoque dixerat. Deinde vel Romae, vel in Graecia, quibus in locis Galenus vixit, frequens hoc animal fuisse, quod Romam attinet, videtur forsan hoc Plinius laudato iam saepius loco lib. 8. cap. 21. voluisse dicere, quando scripsit *Lyncas vulgo frequentes in Aethiopia generari*; quae tamen verba: *vulgo frequentes*, non nihil ambigua sunt, cum nesciatur an illhic vbi Plinius degeret, an in ipsa Aethiopia vulgaria essent. Magis tamen in illam sententiam inclino; cum ea quae alibi rara, Romae, ciuium potentia & industria vulgaria essent. Galeni enim temporibus, qui sub Antoninis Principibus in Vrbe vixit, non infrequentes fuerunt: vt modo diximus. Et sane quod ad huiusmodi peregrinorum animalium Romae frequentiam spectat, vel vnicum insolentissimi Imperatoris Heliogabali exemplum nos doceat, qui vna in caena *Sexcenta Struthionum capita, ex quibus cerebella tantum assumerentur*, conuiuii proposuit. Phenicem etiam se appositurum pollicitus: vt nihil Romanis aduocatis tanquam orbis ac Naturae Dominis, iactare pro fastu videretur. Et quoniam supra iam diximus, Lyncem a plerisque hodie Nationibus *Lupum Ceruarum* appellari, videndum por-

Ex Aristotele
discitur
Lyncem
esse multi-
fidam.

Lampid.
in Heliog.

De Lupo ceruario Plinij præsertim loca adducuntur.

Italicus Plinij interpres notatur.

Plinio Lynx & Lupus ceruarius non idem sunt animalia.

Chai & Raphij nomina.

Cur Lynx Plinio non sit Lupus ceruarius.

An Thoes Aristotelis sint Lupi ceruarij.

Gaza lapid.

Idem huius Veteres etiam mentionem aliquam fecerint, & idem planè animal, quod Lynx est, esse crediderint.

Ludouicus Dominichi, qui Latinum Plinij textum Italico, non infeliciter omnino, Idiomate traduxit, vbi cunq; in Plinio *Lynx* sit mentio, *Lupi ceruarij* (Lupo ceruario) voce exprimit. Qui meo quidem iudicio non leuiter errat, cum Plinius de Lupo Ceruario & Lynce varijs vti Capitibus, sic diuerso etiam sermone pertractet.

Et libro quidem 8. cap. 22. de Lupis agens, quibus *Lupum Ceruarium*, ceu ex eodem genere (vt sibi persuadet) annumerat: *Sunt in eo genere* (Luporum nempe, inquit) *qui Ceruarij vocantur, qualem è Gallia in Pompei Magni harena spectatum diximus. Huic, quamuis in fame mandenti, si respexit, obliuionem cibi surperere aiunt, digressumque querere alium.* Et lib. 11. cap. 37. *Insatiabilia, inquit, animalium, quibus à ventre protinus recto intestino transeunt cibi, vt Lupis Ceruarijs, & inter aues, Mergis.* Et quandoquidem Pignus dicit, *Lupum Ceruarium illum Pompei Magni ex Gallia fuisse allatum, paulò ante dicto lib. 8. huius mentionem fecerat, verum non sub Lupi Ceruarij, sed Chai aut Raphij appellatione his verbis: Pompei Magni primum Ludi ostenderunt Chaum, quem Galli Raphium vocabant, effugie Lupi, Pardorum maculis.* Vbi obiter hoc noto: Italicum Plinij interpretem iterum lapsum fuisse, cum hoc animal *Chaum* dictum, *Galliraphium* appellatum scripserit; cum dicere debuisset, *Gallos* hoc *Raphiu* vocasse.

Erit igitur Plinij *Lynx*, minimè ipsius *Lupus Ceruarius*, non tam quòd hic Galliam, illa Æthiopiam pro patria agnoscat (poteat enim, dicit quispiam, ex Æthiopia ad Gallos, & ab his ad Romanos transferri; quamuis hoc si fuisset, Plinius non tacuisset:) quàm quòd nominibus discrepent; & hic semel tantum in Ludis Pompeianis visus, illa vulgò frequens fortè Romæ fuerit, hic à voracitate memorabilis, illa à vidèdi acumine celebris extiterit. In ipsdẽ Pompei ludis comparuerunt alia animalia *Cephi* appellata, ex Æthiopia allata, quorum pedes posteriores pedibus humanis, priores manibus fuerunt similes. Quod animal postea Roma non vidit, vt idem Plinius habet; quod si *Lupus Ceruarius* id ipsum natale solum agnosceret, non Gallia, cuius inquilinus saltem fuisset, sed Æthiopia, hoc in loco nominari quoque debuisset.

An ab Aristotele igitur, quid Lupi Ceruarij sint, discemus? Hic lib. 9. cap. 44. *Histor. Anim. de Thois* loquitur, quos Gaza *Lupos Ceruarios* vertit. Hæc sunt præceptoris verba à Gaza Latine reddita: *Thoes igitur, quos Lupos Ceruarios diximus, inquit Gaza, hominem diligunt, & neque offendunt neque metuntur valde; pugnant cum Canibus & Leonibus, quò sit, vt ne eodem loco sint Ceruarij (sunt Thoes) & Leones. Optimi Ceruarij qui minores sunt, genera huius alij duo, alij tria statunt; plura ijs esse non videntur, sed vt piscium, auium, quadrupedum genera aliqua, ita Ceruarij quoque per tempora immutantur, & colorem diuersum hyeme æstateque trahunt, atque æstate nudi, hyeme hirti redduntur.* Hic Gaza malè ait, *plura ijs genera non videntur*, sufficiebat dicere, *plura non videntur*; cum reuera nec sint diuersa genera, nisi quodlibet accidens statim speciem distinguere putaueris, qualia sunt pilosum, & depile esse.

Hic singulariter ego animaduertendum cenfeo, cum dicitur *Thoes cum Leone pugnat*.

ne pugnat ferox & generosum aliquod animal insinuari, quod ex genere Luporum esse videtur, cum *quia pilum*, quod etiam in proverbio est, *non animum mutat*; & propterea plura esse genera videntur; videntur inquam, at non sunt; vt iam dictum, cum solo pilo & colore varient: tum quia idem Aristoteles lib. 3. cap. vltimo, Lupis annumerare Thoes videtur, cum inquit: *Quæ etiam Thos* (quem *Lupum ceruarium* appellamus ait Theodorus Gaza) *interna omnia similia Lupi habet.* Ex quo iterum loco deduco, Thõem non posse esse illud animal, quod propriè à Plinio *Lupum ceruarium* vocari diximus. Hic enim suo Ceruario Lupo vnicum & rectam, à ventriculo ad podicem concessit intestinum, quod in Lupis quibus Thoes interiora omnia similia possident, minimè verum esse supra in Lupi Historia demonstrauimus. Nisi dicere velis, etiam Lupum habere vnicum non interruptum, aut ex varijs separatifque nexam, intestinum; quod quidem in omnibus animalibus & homine quoque ipso verissimum est. At non istud hic agitur. Licet enim in omni animam varia nomina intestinis indantur, hæc tamen omnia non contiguitatem, sed continuitatem habent, & sola crassitie ac tenuitate siue, vt Medici loquuntur, substantia modo, distinguuntur, suntque simul sumpta longissima & anfractuosa, non recto tramite (vt Plinius in Ceruario Lupo contingere ait) à Pyloro ad podicem descendentia.

Sed quid coniecturis certare opus est? quando ipsam Iudicem, Plinium inquam, qui certò litem hanc dirimat, adire licet? Hic quæ de Thois Aristot. habet, probe in suos reulit Commentarios lib. 8. cap. 34. *Nam Thoes, inquit, Luporum id genus est procerius longitudine, breuitate crurum dissimile, velox, salu, venatu viuens, innocuum homini; habitum non colorem mutant, per hyemes hirti, æstate nudi.* Vbi minimè hic, quod Gaza ausus est, Thõem Lupi ceruarij nomine extulit, sed *Thois* nomen Græcum relinquit, quale apud Aristotelem reperitur, quod alioquin Plinio insolens est, cum alibi ex *Pardale* voce Græca, *Pantheram* Latinam quasi vocem fingat. Quin lib. 10. cap. 74. *de illis, quæ inter se conueniunt & dissident, animalibus: Dissident Thoes & Leones, inquit, & minima e què ac maxima, nempe animalia.* Quid autem propriè sint *Thoes*, non huc pertinet explicare, satis nobis est nec *Lynces*, nec *Lupos ceruarios* dici debere.

In his itaque angustijs constitutus, Iulium Cæsarem Scalig. consilij petendi gratia adeo, & quæ Exercitat. sua 210. aduersus Cardanum adfert, diligenter lego; reperio eam subtilitatem, quæ cuius è triuio obuiam se præbeat; *Lynces* nimirum nihil formæ Lupinæ habere; *Lupos* vocari tamen, quòd Luporum sint auiditate, & *Ceruarius*, quòd Oppianus scribat, eos maximè Ceruis insidiari: ceterum maculis inter se diffère, quarum alia breues orbiculares, alia productas habeant. Sed id, quod nos quærebamus, & in quo rei cardo versatur; an nostræ nempe *Lynces* sint Antiquorum vel *Lynces*, vel Lupi ceruarij, hoc tacet, & nos sub cultro relinquit.

Debemus tamen aliquid Scaligero, quod lib. 2. cap. 47. Commentariorum suorum in *Histor. Animal.* Aristotelis hæc verba explicans. *At verò vtraque dentata maxilla vnicum ventriculum habent, vt Homo, Sus, Canis, Vrsus, Leo, Lupus. Quin etiam Thoes omnia viscera a Lupo similia obtinent.* Debemus inquam, hoc Scaligero

Thos videtur esse ex genere Luporum.

Thõem nõ esse Lupi ceruarium ex intollentis probatur.

Ex Plinio ipso deducitur Thoes nõ esse Lupos ceruarios.

Int. Cæs. Scalig. nihil subtile pro hac lite assert.

Scaliger Thõem Aristotelis Ceruum, Thõem, & bene vocat.

ligero quod verbum verbo reddens pro Thoe Thoen, & non Lupum ceruarium, ut Gaza facit, substituerit. Explicatio eius haec sequitur: Aristoteles mentionem hic facit animalis, quod Thoen vocat, de quo in Historia nostra satis scriptum est, Lupum ceruarium vocat Theodorus, nos vulgo Lynceum ceruarium dicimus. Plinius in Capite de Lupis, ceruarij facit mentionem, neque eius figuram ostendit nobis, cum tamen spectaculorum memoriam proderet, vnius e Gallia Romam allati. Thoen vero, quae aliud animal; Graeca voce appellat & alibi eiusdem libri, & decimo.

Modo sui oblitus Lupi ceruarii appellat.

Sed ridiculum mehercle, quod tam subito sui ipsius Scaliger oblitus, eodem vasso suo volumine lib. Hist. Anim. cap. 35. prout ipse ea diuidit, particulam hanc explicans: *Et hoc dicitur de quibus voloxort au rite vudi. Lupi Ceruarij* (inquit ipse in translatione) *implentur coitu & Canes.* Pro Thoen non, ut prius, verbo verbum reddidit, sed ipsum, quem reprehenderat tamen, Gazam secutus, *Lupos ceruarios* interpretari, contra suametipsum & Plinij mentem, voluit. Audiamus tamen commentum ipsius: *Alibi docuimus, inquit, quare Lupi, cum tamen nihil Lupi praeter auiditatem habeant, vocentur. Ceruarij autem, quia ceruorum hostes acerrimi Lynces sunt, & Oppianus Thoen vocat, quos etiam Plinius Luporum genere esse ait. At videtur neque Lupos ceruarios, neque Thoen, neque Lynces, nisi ex aliorum fide, nouisse.*

Ab Aristotele & Plinio ad alios transferuntur.

Quae Solinus de Lupis ceruarijs habet.

Solino Lynx & Lupus ceruarus non idem animal.

Aelianus de Lyncebus nihil habet.

Gillius Oppianum non bene citat.

Cum Aristotelis igitur & Plinij (quantumuis hi Antesignani nostri sint,) autoritatibus nihil haecenus effectum sit, inferiores aequum est scriptores consulamus, & Solinum inter hos primum cap. 7. qui Lynces inter Luporum genus reponit. Prima igitur in classe Lupos reponit ordinarios & vulgo notos, in quibus hoc est naturae miraculum, quod in cauda eius villus, ut ait, amatorius perexiguus reperitur, quem spontaneo damno abijcit, cum capi metuit, neque enim hic potentiam habere, nisi viuo detrahatur, stulte creditur. Secundo succedit loco, *Ceruarus Lupus*, qui hoc singulare obtinet, ut post longa etiam ieiunia carnes mandens, si respiciat, obliuiscatur praesentis copiae, & quaesitum eat aliam, quam reliquerat, satietatem. Tertio in hoc genere animalium, inquit, *numerantur & Lynces, quarum urinas coere in duritiem lapidis fatentur pretiosas.* Erant igitur teste Solino Lynces in genere Luporum, in quo & ceruarij sunt: sed cum his non idem erunt, sed suae propriae speciei Lynces. Quare nec hoc euincemus Authore, Lupos Ceruarios & Lynces idem animal esse. Fuerit tamen haec authoritas in causa, ut iuniores Scriptores Lynces etiam Lupos ceruarios vocare voluerint.

Aelianus Lynceum non meminit: Petrus tamen Gillius huius interpres ex Oppiano, sed male, Lynces facit Pardalium, seu Pantherarum generis, cum inquit: *Pardalium duplex est genus, alia enim Lynces nuncupata, parua quidem contra Lepores comparantur, alia maiores in ceruos atque Oryges facile insiliunt; eiusmodi ambo corporis figura similes sunt, & similiter utriusque oculi suauiter fulgent. Facies utriusque alacris perlucet, paruum utriusque caput. Solus color dissimilis. Minores quidem rubro, maiores vero croceo sulphureoque flore distinguuntur. Quae omnia verum esse videntur ex mente poetae Oppiani, praeterquam quod Lynces Pardalium speciei facit. Sunt enim animalia sui generis, & cum Pardalibus siue Pantheris nihil magis habent similitudinis, quam cum plurimis alijs differentissimis,*

mis, pellem praebet maculosam. Albertus Magnus praeter ea, quae de Thoe scripta sunt, nihil singulare asserit. Et Isidorus illa, quae Lupo Ceruario continere diximus. *Lynx dicitur est, inquit, quia in Luporum genere numeratur, bestia maculis in tergo distincta, et Pardus, & similis Lupo.* Data hinc opera etiam illa, huc inferam, quae in libro Horti sanitatis titulo, ex lib. de Naturis rerum citata reperio, & haec sunt: *Lynx adeo perspicaces oculos habet, ut subtilitate visus etiam solida corpora penetret. Constat enim, quod oculus in humido situs est, iuxta Philosophum: Tria vero sunt in aqua, scilicet aquae humiditas, diaphanitas, & lucis perspicuitas, & hanc naturam communicant cum natura caelesti. Lynx habet linguam serpentis similem, sed maiorem, quam in longitudinem porrigit, & collum circumagat: vngues habet grandes, vnicum setum facit, & urina eius in gemmam durefcit. Ex qua descriptione liquet, quam misere non raro decipiamur, dum nudis auctorum verbis fidem habemus, nec res expendimus ipsas. Quod & hoc in loco vluae nit, cum Lyncei serpentis lingua tribuitur, quae Iynge autem & non Lyncei quadrupedi a Natura concessa fuit. Est autem Iynx, si Bellonio assentimur, ex Picorum genere, & Aldrouando Torquilla vocatur: lingua huius longa est insigni cuspide praemunita. Hanc autem ferunt linguam aculeo velocissime exerto transfixas formicas venari. Eodem prorsus modo, emissa instar sagittae praelonga lingua muscam transfigere Chamaeleonem vidi, uti suo loco dicam. Iam similem velle sibi in Lynce quadrupede linguam imaginari, hoc potius somnare, quam philosophari esset.*

Liber de Natura rerum quae dicat.

Lynx & Lynce confunduntur.

Iynge autem lingua serpentis.

An Lynx pro mera Chimera sit habenda.

Optantur Aquile oculi ad Lynceum reperiri.

Veritas apud foli DEVM, qui ipsa est veritas.

Quid igitur? Lynceum in rerum Nature vniuersitate nullam reperiri, sed *Sphinx* instar, *Gryphis*, *Pegasi*, *Hippocentauri*, aut alieuius modo *Chimerae* a poetis ficta, ab otiosis hominibus pictam bestiam autumabimus? Eique non *Ethiopi* cum Plinio, sed cum *Aristophane*, *reparato*, aut cum *Thoma Moro* *Vtopiam* pro patria assignabimus? Vel in solo mentis intellectu, instar *Entium* rationis, ut Scholastici loquuntur, existentiam obtinere credemus?

O quam optare ego nunc mihi *Stear Menippi* illius apud *Lacianum* alas dari! Non ut his ad Lunam eueheret, sed quod dextra ala, quae aquilina erat, virtute suffultus, eam cernendi vim & acrimoniam acquirerem, quae, ut *Menippus* in *Lance* orbe constitutus, repente factus *Lynceus*, cuncta quae in terra sunt, digno vit homines, feras, ac propemodum etiam culicum nidos, ego *Aquila* instar *Lynceum* reperire mecum, & intruere queam; a qua *Lynceus* postmodum *matian do ceat*, in cetero qui mihi restat Animalium labore, perspicax magis, tam veroque *LYNCEUS*. Sapienter certo, *Plutarchus* opusculo de *Isidoro* *Orisid*, omnia bona a DEO perenda esse monet, sed praecipue *Veritatem*, quod nihil homines accipere grandius, vel largiri DEVS ipsa possit augustius. *Cetera enim iniquitas DEVS hominibus quidem, quorum sunt indigi, donat. Haec possidet ipse praeniam, & haec virtus.* Et quid nisi?

Quae sunt, quae fuerant, quae mox ventura trahentur. Siquidem DEVS ipsa est Veritas, cuius nos in rebus naturalibus praecipue, vnam quandam pollidemus, & ad eam contentis quidem oculis ceu sagittarij ad scopum collinamus, at lapsius aberramus: Id, si quando mihi euenit,

contige-